

door J.B. DREESEN

De recente "Document" uitzending over de in 1940 naar Engeland gevluchte Oostendenaars was een schot in de roos. Het gebeurt niet zo vaak dat een brok geschiedenis van de "kleine man" voor het voetlicht wordt gebracht. Ons tijdschrift bracht diverse bijdragen over de tweede wereldoorlog maar dan gebaseerd op nota's uit een dag aan dag behouden dagboek van iemand die ten lande bleef. Als we meer en gevarieerder over het onderwerp willen publiceren moeten we het nu doen want zij die het meemaakten zijn nu rond de zeventig. Veel tijd om te vertellen hebben ze niet meer. En het is niet met de ouderdom dat het geheugen verbetert. Daarom dit brokje familiegeschiedenis.

De aanleiding is een passage uit een Engelse krant van 13 september 1944. De titel van de bijdrage luidt : "Queen Mary thanked pilot for display and watched G.A.C. workers build planes". De bijdrage wordt hierbij afgedrukt.

Een korte vertaling van de passage :

"De koningin sprak met verschillende fabrieksarbeiders waaronder mevrouw GEUSKENS (in de bijdrage staat GENSKINS waarschijnlijk was de EU een moeilijke dubbelklinker voor de engelse journalist). Mevrouw Geuskens, die op Highstreet 81 in Gloucester woont, is een Belgische vrouw van Oostende. Koningin Mary wilde weten of ze terug ging naar België en of ze in de laatste tijd nog nieuws van haar familie had ontvangen. Mevrouw Geuskens vertelde de koningin dat ze een brief van België had gekregen en hoopte te kunnen terugkeren zohaast het land bevrijd was".

Mevrouw GEUSKENS was Helena, Augusta BAUWEN, dochter van Jan BAUWEN geboren te Oostende in 1876 en Augusta SOENEN eveneens van 1876. Zij werd geboren in de Kadzandstraat op 07 april 1897.

Haar ouders woonden achtereenvolgens boven het Estaminet "Bij roste Nette" op de Visserskaai. Daarna verhuisden ze naar de Langestraat tegen de dijk, om daarna een woonst te gaan betrekken boven de "Duitse Bakker" op de hoek van de Kaai en het Vissersplein. De familie BAUWEN, met twee jongens en twee meisjes, was reeds bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog in 1914, naar Engeland gevlucht.

Tussen de twee oorlogen huwde Helena met Emiel GEUSKENS. Uit dit huwelijk sproten 2 kinderen Xavier en Erica. Toen in mei 1940 de Duitsers ons land binnenvielen nam Helena met haar dochttertje van één jaar, samen met haar zuster en haar gezin, de weg naar Engeland. Haar man Emiel kon niet meer want hij was gemobiliseerd. Zoon Xavier was van de klas 1941 en moest zich ter beschikking houden van het leger. In augustus 1940 kreeg vader GEUSKENS een prentkaart van zijn vrouw vanuit Boulogne, gedateerd mei 1940, waarin ze schrijft dat ze goed waren angekommen in Boulogne en verder Frankrijk introkken. Enkele dagen later zijn ze dan overgestoken naar Engeland.

Zoals zovelen werd ook hier de familie gedurende bijna 5 jaar gescheiden. De enige verbinding die ze met haar man en zoon had waren de gekende Rode Kruis messages, van hoogstens 25 woorden voor streng persoonlijke en familie-aangelegenheden, die soms zeer lang onderweg waren.

In 1943 poogde zoon Xavier nog om via Spanje Engeland te bereiken maar hij geraakte niet verder dan Bagnères de Bigorre. Door zijn gebrekkige aardrijkskundige kennis wist hij niet dat er in de winter sneeuw lag in de Pyreneën !

Moeder Helena met haar kind en haar zuster en haar gezin verbleven eerst in Londen om daarna een woonst te krijgen in Gloucester, Highstreet 10. Later verhuisde Helena naar Highstreet 81 en kreeg een job bij de Gloster Aircraft Co, Hucclecote, Glos, in de "sheet metal" departement als "pipe-cleaner". Ze blijft daar werken tot juli 1945 waarna ze met haar kind op 24 juli 1945 terugkeert naar Oostende. Op 17 augustus 1945 krijgt ze nog een belastingsbriefje van uit Engeland waaruit blijkt dat ze nog 8 shillings 8 pence aan belastingen moet betalen.

Zoon Xavier hield, ondanks de moeilijkheden van het briefverkeer, gans de oorlog ook nog contact met een schoolkameraad Hendrik DEVOS.

Deze laatste woonde met zijn broer Karel en zijn zus Elvire in de Christinastraat tegenover de Paterskerk waar zijn ouders een tabakswinkel uitbaatten. Toen hij van school ging is Hendrik gaan werken bij de horlogemaker LONGUEVILLE naast zijn woonst.

Vader Oswald DEVOS was vroeger zeeman geweest en tijdens deze periode had hij de Amerikaanse nationaliteit aangenomen. Vlak voor de oorlog werden alle Amerikaanse staatsburgers aangemaand terug naar de States te komen. De familie DEVOS gaf daar gehoor aan en vertrok. Gedurende de oorlog hebben vader DEVOS en twee zonen in konvoien gevaren op Engeland. Toen Hendrik (het was toen al Henry) vernam dat Xavier's moeder in Engeland zat heeft hij contact met haar opgenomen. Hendrik bleef in de States werken als horlogemaker en heeft een eigen zaak gevestigd te Cambridge in Maryland waar Xavier hem in 1983 ging opzoeken. Hij woont daar nog steeds, zijn broer en zuster, Karel en Elvire, zijn echter terug naar Oostende gekomen waar ze elk een appartement hebben in de Melinda.

Xavier GEUSKENS is gehuwd met een Overpeltse. Doordat zij in de streek werk had is hij er, als Oostendenaar, gaan wonen. Hiermee werd een familiekring afgesloten want zijn overgrootvader was van Maaseik. Hij is naar Antwerpen getrokken vanwaar zijn afstammelingen zich later te Oostende gevestigd hebben. Waaruit eens te meer blijkt dat Oostende een stad van aangespoelden is.

Met dank voor de verkregen info van de heer Xavier GEUSKENS, Netestraat 17, 3941 Hechtel-Eksel.

QUEEN MARY THANKED PILOT FOR DISPLAY AND WATCHED G.A.C. WORKERS BUILD PLANES

THE CAPABILITIES OF ONE OF BRITAIN'S BEST-KNOWN FIGHTER PLANES WERE DEMONSTRATED TO QUEEN MARY WHEN SHE VISITED THE MAIN FACTORY OF GLOSTER AIRCRAFT CO. LTD., ON TUESDAY AFTERNOON. MR. L. O. MOSS, ONE OF THE TEST PILOTS, PUT THE PLANE THROUGH VARYING EVOLUTIONS. THE QUEEN WAS DEEPLY INTERESTED AND IMPRESSED.

When the exhibition was over she asked to speak to the pilot, and she thanked him for a thrilling display.

On arrival at the factory the Queen, who was accompanied by the Hon. Margaret Wyndham and Lord Claude Hamilton, was received by Mr. F. McKenna (director and general manager of the company), and Mr. George Spence (Regional Controller, M.A.P.).

Among those presented to the Queen were Capt. L. Crocker (overseer), Mr. George Carter (chief designer), Mr. Eric Greenwood (chief test pilot), Mr. John Grierson (test pilot), Mr. S. Warwick (personal assistant to Mr. McKenna), Mr. R. A. Withers (secretary to the company), Mr. A. Smart (production officer, M.A.P.), Mr. G. Wright (A.I.D.), and Miss Tombs (private secretary to Mr. McKenna).

In the course of the Queen's tour of parts of the factory, Mr. F. Ockenden (assistant works manager), who has been with the company for many years; Mr. J. Bays (machine shop manager), and Mr. R. Nash (fitting shop superintendent), were also presented.

The Queen spoke to several of the factory workers, including Mr. F. A. Artus and Mrs. Genskins in the sheet metal department; Mr. C. W. Collier and Mrs. Mary Merrett in the cover and dope department; and Mr. Green, one of the shop stewards in the fitting section, to whom she talked about the Joint Production Board and how they got round the table to think out their problems.

Mrs. Genskins, whose present address is 81, High Street, Gloucester, is a Belgian woman from Ostend. Queen Mary wanted to know if she was going back to Belgium, and whether she had heard any news recently from her home country.

Wished Her Luck

Mrs. Genskins told her Majesty that she had had a letter from Belgium, and that she hoped to return to her home as soon as possible after her country had been fully liberated. The Queen wished her luck.

Outside the flight shed, before the exhibition of flying, Miss Irene Birt, of Cheltenham, presented the Queen with a bouquet of carnations. Miss Birt has been at the factory since New Year's Day, 1917, and has always been employed in the covering and dope department.

Great Welcome For Queen Mary At Brockworth

CHEERING crowds of aircraft workers welcomed Queen Mary when on Tuesday afternoon she paid a visit to the Brockworth works of the Gloster Aircraft Co., inspected certain workshops, and saw a Typhoon "put through its paces."

DURING her visit Her Majesty was presented with a bouquet by Miss Irene Birt, of 72 Alstone-lane, Cheltenham, who has worked for the company since 1917.

Later she posed with a group of about 30 girl workers in front of a Typhoon fighter in the flying field.

On arrival at the works Queen Mary was welcomed at the main office by Mr. F. McKenna, Director and General Manager and Mr. George Spence, Regional Controller, Ministry of Aircraft Production.

Queen Mary, who was dressed all in white and carried a turquoise blue parasol, was accompanied by the Hon. Margaret Wyndham as Lady in Waiting and by Lord Claud Hamilton, as Esquerry.

TOUR OF WORKS

Formal presentations were made to Her Majesty who then, accompanied by Mr. McKenna and Mr. Spence, set out to tour the sheet metal department, the erecting hall, the fitting shops, the wing shop, the machine tool department, the covering and dope departments and the flight shed.

Those presented to Queen Mary were Group Captain L. Crocker, overseer; Mr. George Carter, chief designer; Mr. Eric Greenwood, chief test pilot; Mr. John Grierson, test pilot; Mr. S. Warwick, personal assistant to Mr. McKenna; Mr. R. A. Withers, secretary to the company; Mr. A. Smart, production officer, M.A.P.; Mr. G. Wright, A.I.D., and Miss Tombs, secretary to Mr. McKenna.

TALKS WITH WORKERS

As she was conducted through the various workshops where work went on as usual, Her Majesty often paused to watch a worker, man or woman, and with several she had short talks, asking them to explain the operations on which they were engaged.

The first worker to whom she spoke was a Belgian refugee, Mrs. Geuskins, of High-street, Gloucester, whose home is in Ostend.

Queen Mary was most interested to hear that Mrs. Geuskins had received news of her family in Belgium, and that she intended returning to her own country, wishing her "Good Luck," when she did.

Queen Mary had a short chat with Mr. C. W. Collier, (Continued in Back Page)